

rigtignok ikke, at der er den fjerneste Grund til at være ængstelig for de Følger, Bestemmelsen kan faa, thi, som den ærede Ordfører udtalte, det har været god Skik og god Opfattelse her i Landet i den sidste Tid, at de, der ejer Fæstegaardene, havde at sælge dem til Fæsterne, og saa skal vi lægge Mærke til, at vi har ogsaa den Bestemmelse, som Ordføreren gjorde opmærksom paa, at for Len og Stamhuse og Stiftelser er det ikke tilladt at gøre andet. Skal man holde Haanden over de Folk, som der her er Tale om, synes jeg, at man kommer langt.

Jeg vil derfor tilraade at stemme mod de tre af Mindretallet stillede Ændringsforslag og stemme for de af Udvalget stillede Forslag.

Godskesen: Hvis jeg forstod den ærede Landbrugsminister rigtig, var hans Hovedargument mod mig dette, at Spørgsmaalet var saa lille, det var kun faa Gaarde, det drejede sig om. Jeg mener imidlertid allerede tidligere at have imødegaaet denne Betragtning, idet jeg har fremhævet, at for mig er der her Spørgsmaal om Ret og Uret, og saa tillægger jeg det ikke Vægt, om det er mange, der lider Uret, eller det kun er faa. Saavel den højtærede Landbrugsminister som den ærede Ordfører fremhævede i denne Forbindelse, at for Lens, Stamhuses og Stiftelsers Vedkommende er det allerede i Forvejen forbudt at sælge Fæstegaarden til andre end Brugerne eller hans Familie uden med Brugrens Samtykke, og saa var det ikke saa mange Tilfælde, der var tilbage; og der kunde man saa overføre denne Regel. Men det er det, man ikke kan. Jeg klager naturligvis ikke over de Tilfælde, hvor man i Forvejen har haft en Regel om, at der ikke maatte sælges saadan og saadan; der er der naturligvis heller ikke blevet solgt saadan og saadan. Det, der her er Tale om, er Tilfælde, hvor det har været fuldkommen lovligt at sælge paa bedste Maade, og det kan man virkelig ikke ophæve med tilbagevirkende Kraft. Den Omstændighed, at man ikke har haft megen Sympati for denne Lov, og at man syntes, det var pæneste og bedst, at den ikke blev benyttet, ophæver dog ikke den Kendsgerning, at der har været en saadan Lov. En Lov kan kun afskaffes ved en ny Lov fra det Øjeblik, denne nye Lov kommer, men den nye Lov bør ikke have tilbagevirkende Kraft. Det vedkender jeg mig ganske som mit almindelige Synspunkt, men jeg tror heller ikke, at den ærede

Ordfører har Ret i, at jeg tidligere skulde have udtalt noget, som kunde tydes i anden Retning. Jeg har altid ment, og det har jeg altid fremhævet, at man ikke bør give Love tilbagevirkende Kraft — jeg har ogsaa ved andre Lejligheder haft Anledning til at sige dette her i det høje Ting —, men jeg har erkendt, og det har jeg i Dag gentaget, og hvis den ærede Ordfører har gjort mig den Ære at følge mit Foredrag, vil han vide det, at det, der her er Tale om, er, som overalt i Livet, Relativiteter, at det altsaa kan tænkes, at Forholdene ligger saadan, at man, for at der ikke skal ske en endnu større Uret paa anden Maade, kan komme til at gøre et Indgreb i det, som man i og for sig anser for at være det rigtige. Det har jeg sagt tidligere, og det har jeg sagt nu, men jeg har fremhævet, at Modstykket dertil saa ogsaa maa være, at Lovgivningsmagten fra sin Side begrænser dette Indgreb til det absolut nødvendige. Det har man gjort ved andre Lejligheder, men det har man ikke gjort her, hvor man har ladet Sagen staa hen i det uvisse i 3¹/₄ Aar, over flere Rigsdagssamlinger, end ogsaa over en Rigsdagssamling, hvor Loven slet ikke forelaa. Det forekommer mig klart, at i hvert Fald her vil det være urigtigt og ubilligt at give Loven tilbagevirkende Kraft, det synes jeg maatte kunne ses, og jeg tror ikke, at den ærede Ordfører i den Henseende skal kunne finde mindste Modsætning mellem den Tale, jeg har holdt i Dag, og hvad jeg tidligere har sagt. Forskellen er vist blot den, at jeg tidligere har haft Lejlighed til at nævne dette Spørgsmaal i Forbindelse med en Række andre Spørgsmaal. I en Tale om den hele Lov maa naturligvis det enkelte Spørgsmaal indtage en tilbagetrukken Stilling, hvis Talen ikke skal svulme uforholdsmæssigt op. I Dag har jeg haft Lejlighed til at udtale mig om dette enkelte Spørgsmaal, og derfor har jeg uddybet det mere og, som jeg haaber, bedre, end jeg har kunnet det ved tidligere Lejligheder.

Steinke: Det ærede 2det landstingsvalgte Medlems (Godskesen) Tale før drejede sig om det samme Spørgsmaal, Lovens tilbagevirkende Kraft, som jeg var inde paa i mine første Bemærkninger. Det ærede Medlem søgte at paavise, at den foreslaaede Bestemmelse principielt er i Strid med enhver Borgers Ret overfor Lovgivningen og reelt vil komme til at gøre materiel Uret. I første Henseende